

ÇEVRE BOYUTLARININ VE RİSK DEĞERLENDİRMESİ PROSEDÜRÜ

Doküman No	PR-021
Yayın Tarihi	23.09.2025
Revizyon No	00
Revizyon Tarihi	-
Sayfa No	1 / 7

1. AMAÇ VE KAPSAM:

Bu prosedürün amacı, Malatya Turgut Özal Üniversitesi faaliyetlerinin ve hizmetlerinin çevre güvenliği üzerinde gerçek veya potansiyel olarak önemli etkileri olabilecek çevresel boyutlarının (yönlerinin), tehlikelerinin tanımlanarak belirlenmesi olup, bununla birlikte çevresel güvenliği sağlamak için çevresel risk değerlendirme analizi yaparak gerekli riskleri minimum seviyeye indirmektir.

Bu prosedür, çevre ile ilgili risklerinde değerlendirilmesiyle ilgili tüm işlemleri kapsar.

2. SORUMLULUKLAR:

Bu prosedürün uygulanmasından Malatya Turgut Özal Üniversitesi Yönetimi, Sürdürülebilir Üniversite Koordinatörlüğü, Çevre Birimi başta olmak üzere tüm çalışanlar sorumludur.

3. TANIMLAR:

3.1.Çevre: Bir kuruluşun, faaliyetlerini yürüttüğü hava, su, toprak, doğal kaynaklar, flora, fauna ile insanların da ihtiva eden ortam ve bunlar arasındaki ilişki.

3.2. Çevre Boyutu: Malatya Turgut Özal Üniversitesi'nin faaliyet ve hizmetlerinin çevre ile etkileşime giren unsurlarıdır.

3.3. Çevre Etkisi: Çevrede kısmen veya tamamen Malatya Turgut Özal Üniversitesi'nin faaliyet ve hizmetleri dolayısıyla ortaya çıkan olumlu veya olumsuz her tür değişikliktir.

3.4. Katlanabilir Çevre Boyutu: Kuruluşun, yasal zorunluluk ve kendi çevre politikası dikkate alındığında, tahammül edebileceği düzeye indirilmiş risk.Olasılık ve Şiddet çarpımının 1 olduğu çevre boyutudur.

3.5. Az Riskli Çevre Boyutu: Olasılık ve Şiddet çarpımının 2-4 aralığında olan çevre boyutudur.

3.6. Orta Riskli Çevre Boyutu: Olasılık ve Şiddet çarpımının 6-8 aralığında olan çevre boyutudur.

3.7. Yüksek Riskli Çevre Boyutu: Olasılık ve Şiddet çarpımının 9-12 aralığında olan çevre boyutudur.

3.8. Tolere Edilemez Çevre Boyutu: Olasılık ve şiddet çarpımının 16 olduğu çevre boyutudur. Acil müdahale edilmesi ve tüm prosesin kontrol edilmesi gerekmektedir.

4.PROSEDÜR DETAYI

4.1.Çevresel Yönler ve Tehlikelerinin Tanımlanması

Kontrol edilebilen faaliyetlerin çevresel yönlerini ve tehlikeleri tanımlar. Çevresel Yönler, Etkiler ve Riskler, Çevre Risk Değerlendirme Tablosunda ayrıntılı olarak dokümante edilir.

a) Çevresel yönlerin tanımlanması için tüm faaliyetler, süreçler, hizmetler dikkate alınır.

- ✓ Doğal kaynak kullanımı (su, doğalgaz, elektrik),
- ✓ Depolama (tehlikeli atık, katı atık, yağ atıkları, cam atık,)
- ✓ Laboratuvar faaliyetleri,

ÇEVRE BOYUTLARININ VE RİSK DEĞERLENDİRMESİ PROSEDÜRÜ

Doküman No	PR-021
Yayın Tarihi	23.09.2025
Revizyon No	00
Revizyon Tarihi	-
Sayfa No	2 / 7

- ✓ Tamir ve bakım çalışmaları (mekanik, elektrik),
- ✓ Isı merkezi,
- ✓ İklimlendirme ve havalandırma,
- ✓ Eğitim ve öğretim,

b) Genel Çevresel Yönler aşağıdaki faktörleri içerir.

- ✓ Su Kullanımı,
- ✓ Enerji Kullanımı,
- ✓ Sıvı ve Katı Atıklar,
- ✓ Malzeme Kullanımı,
- ✓ Koku,
- ✓ Depolama Tankları,
- ✓ Doğal Çevre,

c) Çevresel yönler, etkiler ve riskler belirlenirken aşağıdaki soruları cevaplandırır:

- ✓ Hangi operasyon, faaliyet ve hizmetler çevreyi etkileyebilecek şekilde çevreyle etkileşim içindedir ve nasıl etkilemektedir?
- ✓ Faaliyetlerimizde hangi maddeler, enerji kaynakları ve diğer kaynaklar kullanılmaktadır?
- ✓ Faaliyetlerimizde atıklar veya ıskarta maddeler oluşmakta mıdır? Eğer oluşuyorsa bu maddelerin uzaklaştırma işlemlerinin potansiyel etkileri var mıdır?
- ✓ Hizmetlerimizin hangi özellikleri veya nitelikleri çevresel etkiyle (planlanan kullanımları yoluyla veya kullanım ömürleri bittiğinde) sonuçlanabilir?
- ✓ Arazimiz veya altyapımız çevreyle etkileşim içinde midir?
- ✓ Hangi faaliyetler kaza veya ihmal yoluyla çevresel etkilere sebep olabilir mi?
- ✓ Zararlı etkilerin kontrolü için prosedürler mevcut mudur?
- ✓ Kuruluşun bulunduğu yer, çevresel olarak özel bir lokasyon mudur?
- ✓ Acil durumların oluşma olasılığı nedir?
- ✓ Kuruluşumuz etkiler, olasılıklar, şiddet ve potansiyel sıklık derecesi ile ilgili “Risk Faktörünün” çevresel yönlerini nasıl sıralayacaktır?
- ✓ Belirlenmiş etkilerin etki sahası nedir?
- ✓ Genel yönetmelikler ve diğer gereksinimler karşılanmakta mıdır?

d) Çevresel yönler Çevre Boyutları ve Etkileri Listesinde tanımlanarak muhafaza edilir ve yeni çevresel yönlerin listeye eklenmesi veya çıkartılması için yılda en az 1 (bir) kez Çevre Birimi tarafından gözden

ÇEVRE BOYUTLARININ VE RİSK DEĞERLENDİRMESİ PROSEDÜRÜ

Doküman No	PR-021
Yayın Tarihi	23.09.2025
Revizyon No	00
Revizyon Tarihi	-
Sayfa No	3 / 7

geçirilir. Ancak, üretilen hizmetlerde bir değişiklik olması halinde, varsa yeni tanımlanan yönler derhal listeye ilave edilir.

e) Tehlike tanımlama ve Risk durumları Çevre Risk Değerlendirme Tablosuna aktarılır ve olası istenmeyen sonuçlara göre tedbirler alınır.

f) Çevre Risk Analizi yılda bir kez güncellenir. Acil oluşan durumlarda soruna yönelik risk analizi yapılır veya güncellenir diğer maddelerde güncelleme yapılmaz.

4.2.Önemli Çevresel Yönlerin Belirlenmesi

Belirlenen çevre yönlerin risk faktörü 8 ve üzerinde olanlar Önemli Çevre Boyutları Listesine eklenir..Tanımlanan tüm tehlikeler yönetim programına alınır ve düzeltici faaliyetlerle kontrol altına alınır.

4.3.Çevre Amaç ve Hedeflerin Oluşturulması ve Sürdürülmesi

Tüm önemli çevresel yönler için çevresel amaç ve hedefleri oluşturur ve muhafaza eder. Amaçlar ve hedefler çevre politikası ile tutarlı olacak ve kontrol, iyileştirme ve araştırma türlerinin üçünden birine uygun olacak şekilde hazırlanır.

Amaçlar ve hedefler oluşturulurken, aşağıdaki hususlar göz önünde bulundurulur:

- Yasal mevzuatlar ve diğer şartlar,
- Çevresel kanun ve diğer gereksinimler,
- Teknoloji seçenekleri,
- Finansal, operasyon ve işle ilgili gereksinimler,
- İlgili tarafların görüşleri,

Amaçlar ve hedeflerle ilgili performans yılda en az 1 (bir) kez gözden geçirilir ve rapor halinde Yönetimin Gözden Geçirme Toplantısına sunulur.

4.4.Çevre Yönetim Programlarının Oluşturulması ve Sürdürülmesi

Yılda bir kez tanımlanan ve güncelleştirilen önemli çevresel yönler için geliştirilen amaçlar ve hedeflerin gerçekleştirilmesi amacıyla Çevre Birimi tarafından kurumun politika ve hedeflerine uygun Çevre Yönetim Programı oluşturularak Çevre Süreç Yönetimi ve Hedefleri Planına eklenir ve sürdürülmesi sağlanır.

Çevre Süreç Yönetimi ve Hedefleri Planı; araçları, zaman planını ve ilgili amaç ve hedeflerin gerçekleştirilmesinden sorumlu kişileri tanımlayacak nitelikte hazırlanır. Sorumluluk kuruluşun her seviyesinde ve fonksiyonunda tanımlanır. Risk teşkil eden faaliyetler, tehlikeli maddelerin depolanması ve kullanımı, alınacak önlemler, koruyucu ekipman kullanımı, periyodik kontroller, genel ve yapılan işe özel personeli, ziyaretçi eğitimleri, tutulacak kayıtlardır.

ÇEVRE BOYUTLARININ VE RİSK DEĞERLENDİRMESİ PROSEDÜRÜ

Doküman No	PR-021
Yayın Tarihi	23.09.2025
Revizyon No	00
Revizyon Tarihi	-
Sayfa No	4 / 7

Kayıtlar Çevre Birimi tarafından tutulur. Zamanında tamamlanmayan işler için,sorumlu birim ile temasa geçilerek işlem veya faaliyetin yürütülmesi sağlanır.

4.5.Genel Kurallar

Çalışanların Çevre Yönetim Sistemine katılımları, bilgilendirilmeleri ve değişikliklerden haberdar olmaları sağlanır. Çevre kapsamında meydana gelen olaylar ve öneriler için çalışanlar Düzeltici Faaliyet Formu doldurarak, Çevre Birimine iletir.

4.6.Risk Değerlendirme

Risk değerlendirme sürecinin dili ile söylessek;

- Tehlikenin tanımlanması (gözlemlemek),
- Her tehlike için riskin boyutunu tahmin etmek, saptamak (değerlendirmek),
- Riskin kabul edilip edilmediğine karar vermek ve risk kontrol altına almak.

Çevre boyutları ile ilgili risk analizi yılda en az 1 (bir) kez Çevre Yönetim Sistemi Birimi tarafından gözden geçirilerek güncellenir.

4.7.Risklerin kontrol altına alınması:

Tüm risklerin belirlenmesi ve ne düzeyde olduğunu saptamasından sonra kampüs ortamına yönelik verimli bir risk değerlendirme analizi ortaya çıkarılması hedeflenir. Bu analizde hangi risklerin katlanabilir, az, orta, yüksek veya tolere edilemez risk olduğunu, hangi risklerin hafif, orta, ağır düzeyde insan sağlığını etkilediği ya da ne düzeyde müsaade edilebilir olduğu ortaya çıkartılır. Risklerin derecelendirilmeleri az şiddetli, orta şiddetli, çok şiddetli / nadir, ara sıra, sık, süreklişeklindeki terimlerle ifade edilebileceği gibi, 1, 2, 3, 4, 6, 8, 9, 12, 16 Şeklinde de puanlandırılır. Burada 1 en azı, son rakam ise en fazlayı göstermektedir. Tehlikelerin boyutu ve tehlikelerin olma olasılığı puanları ile bir Risk Değerlendirme Matrisi oluşturulup hangi riskin kabul edilebilir veya kabuledilemez olduğu karar verilir.

Kuruluşun çevre boyut ve etkileri ve risk puanlamasının yapılması ve bunların değişikliklerinin takibi Çevre Yönetim Sistemi Birimi tarafından yapılır. Belirlenen çevre boyutları ve riskler değerlendirilir. Değerlendirme sonrası Çevre Boyutları ve Etkileri Listesi oluşturulur. Oluşturulan çevre boyutları listesine göre, bu prosedürde anlatıldığı gibi bir riskpuanlaması yapılır.

Risk puanlaması şöyle yapılır:

Bahsi geçen faaliyet, hizmet, acil durum olasılığı için en az 1 ve en çok 4 olmak üzere bir rakam (O)tespit edilir.Bahsi geçen faaliyet, hizmet, acil durum etkisi için en az 1 ve en çok 4 olmak üzere bir rakam (E)tespit edilir.

ÇEVRE BOYUTLARININ VE RİSK DEĞERLENDİRMESİ PROSEDÜRÜ

Doküman No	PR-021
Yayın Tarihi	23.09.2025
Revizyon No	00
Revizyon Tarihi	-
Sayfa No	5 / 7

Normal ve Anormal Şartlar için Puanlama Yöntemi için boyutun-etkinin sıklığı ve şiddeti aşağıdaki gibi hesaplanır.

Olasılık:

- 4 : Sürekli (Haftada bir veya daha çok)
- 3 : Sık (Ayda bir veya daha çok)
- 2 : Ara sıra (Üç ayda bir veya daha çok)
- 1 : Nadir (Üç aydan daha seyrek aralıklarla)

Şiddet (Etki) :

- 4 : Çok şiddetli (Çevre üzerinde hayati öneme sahip veya kalıcı olarak etkiler)
- 3 : Orta şiddetli (Sınırlı veya kısa sürede tersine çevrilebilir)
- 2 : Az şiddetli (Çok az veya çaresi hemen bulunabilecek)
- 1 : Etki yok

Risk Puanı=OxE olarak hesaplanır.

Risk puanlaması değerlendirilmesi:

Risk puanı 8' in üzerinde çıkan çevre boyutları(9-16), önemli çevre boyutlarıdır, ancak çevreboyutunun mevzuatta yeri varsa veya kanuni bir dayanağı varsa, **risk puanı 8'in altında olsa dahi önemli bir çevre boyutudur.**

-Risk puanı 9puan ve üzeri olanlar, amaç ve hedeflerle bağlantılı ele alınarak çevre programları ile yönetilirler.

-Risk puanı 8 puan ve altı olanlar(2-8), ilgili çevre dokümanlarına uygun hareket edilerek yönetilirler.

-Risk puanı 1 puan olan çevre boyutu katlanabilir çevre boyutu olduğu için kuruluş herhangi bir faaliyet yapmaz. Yönetim; puanı düşük olsa bile, olasılığı çok düşük ancak etkisinin çok yüksek olduğu, yani hedefleri doğrudan etkileyebilecek risklere öncelik verebilir.

-Yasalara uyumsuzluk olanlarda yapılacak faaliyet "Düzeltilici Faaliyet" olarak değerlendirilir.

ÇEVRE BOYUTLARININ VE RİSK DEĞERLENDİRMESİ PROSEDÜRÜ

Doküman No	PR-021
Yayın Tarihi	23.09.2025
Revizyon No	00
Revizyon Tarihi	-
Sayfa No	6 / 7

Risk Puanlamasına örnek;

Konu	Olasılık	Etki	Risk Puanı	Etki ve Önem Değerlendirmesi
Tıbbi Atık	4	4	16	Risk puanı 16 ve yasal gerekliliği olduğu için önemli bir çevre boyutu
Olası bir yangın	3	3	9	Risk puanı 9 olduğu için önemli bir çevre boyutu

Risk Değerlendirme Matrisi:

Şiddet Olasılık	1 Etki yok	2 Az şiddetli (Çok az veya çaresi hemen bulunabilecek)	3 Orta şiddetli (Sınırlı veya kısa sürede tersine çevrilebilir)	4 Çok şiddetli (Çevre üzerinde hayati öneme sahip veya kalıcı olarak etkiler)
1. Nadir (Üç aydan daha seyrek aralıklarla)	1 Katlanabilir Çevre Boyutu	2 Az Riskli Çevre Boyutu: Durumu gözlemlemeye devam edin ve kolay önlemleri uygulayın	3 Az Riskli Çevre Boyutu: Durumu gözlemlemeye devam edin ve kolay önlemleri uygulayın	4 Az Riskli Çevre Boyutu: Durumu gözlemlemeye devam edin ve kolay önlemleri uygulayın
2. Ara sıra (Üç ayda bir veya daha çok)	2 Az Riskli Çevre Boyutu: Durumu gözlemlemeye devam edin ve kolay önlemleri uygulayın	4 Az Riskli Çevre Boyutu: Durumu gözlemlemeye devam edin ve kolay önlemleri uygulayın	6 Orta Riskli Çevre Boyutu: Uygun önlemleri planlayıp uygulayın	8 Orta Riskli Çevre Boyutu: Uygun önlemleri planlayıp uygulayın
3. Sık (Ayda bir veya daha çok)	3 Az Riskli Çevre Boyutu: Durumu gözlemlemeye devam edin ve kolay önlemleri uygulayın	6 Orta Riskli Çevre Boyutu: Uygun önlemleri planlayıp uygulayın	9 Yüksek Riskli Çevre Boyutu: Önlemleri hızla planlayıp uygulayın	12 Yüksek Riskli Çevre Boyutu: Önlemleri hızla planlayıp uygulayın
4. Sürekli (Haftada bir veya daha çok)	4 Az Riskli Çevre Boyutu: Durumu gözlemlemeye devam edin ve kolay önlemleri uygulayın	8 Orta Riskli Çevre Boyutu: Uygun önlemleri planlayıp uygulayın	12 Yüksek Riskli Çevre Boyutu: Önlemleri hızla planlayıp uygulayın	16 Tolere Edilemez Çevre Boyutu, derhal önlem alın.

ÇEVRE BOYUTLARININ VE RİSK DEĞERLENDİRMESİ PROSEDÜRÜ

Doküman No	PR-021
Yayın Tarihi	23.09.2025
Revizyon No	00
Revizyon Tarihi	-
Sayfa No	7 / 7

Çevre Boyut ve Etkileri Listesinde yer alan “Çevre Etkisi-doğal kaynak kullanımına etkisi, yaşanmışkaza / sorunlar, bilgi eksikliği, acil durumlara etkisi” bölümleri, amaç ve hedeflerimizi belirlerken ve Çevre Süreç Yönetimi Planını hazırlarken yol gösterici olurlar.

Çevre boyut ve etkileri yönetimin gözden geçirme toplantısından önce Çevre Birimi tarafından gözden geçirilir ve gerekiyorsa revize edilir.

Bir yıllık süre zarfında çevre boyut ve etkilerinde değişiklik yapılabilecek teknolojik veya prosesle ilgili bir değişme olduğunda, çevre boyut ve etkileri derhal revize edilir.